

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 2878
NO. 107. — STEV. 107.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 7, 1930. — SREDA, 7. MAJA 1930.

TELEFON: CHELSEA 2878

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

PO INDIJSKIH MESTIH JE ZAČELA TEČI KRI V POTOKIH

ANGLEŠKA POLICIJA JE STRELJALA V TISOČGLAVO LJUDSKO MNOŽICO

Indijci so baje skušali iztiriti vlak. — V Peshawaru je proglašeno vojno stanje. — Ječa, v kateri je Gandhi zaplet, je močno zastražena. — V spopadih je bilo ranjenih sedem tedeset oseb. — Indijci so napadli policijski avtomobil.

DELHI, Indija, 6. maja. Tukaj so se završili vroči poulični boji med policijo in domaćim prebivalstvom. Policia je streljala v tisočglavo ljudsko množico ter usmrtila dva domaćina. 77 oseb je bilo ranjenih, med njimi tudi sedem policistov.

Policisti so se vračali v službenem avtomobilu z bližnje postaje. Indijci so jih napadli s kamenjem in palicami. V mestu je proglašeno obsedno stanje.

CALCUTTA, Indija, 6. maja. — V Howrahu, na drugem bregu reke, je začela streljati policia na množico 3000 ljudi, ki so skušali iztiriti vlak.

Nastal je resen spopad, v katerem je bil policijski seržant Lewis težko poškodovan.

RAVAL PINDI, 6. maja. — V Peshawaru je proglašeno obsedno stanje. Po ulicah patrulirajo člani narodnega kongresa in Ghurka četaši, ki so dospeli semkaj z afghanistske meje.

Prebivalcem je bilo prepovedano brez posebnega dovoljenja hodiť iz okraja v okraj. Vse prodajalne so bile zaprte.

V tukajšnjem kraju je vladal mir, a poročila iz Lahore javljajo, da so prebivalci zelo razburenji, ker obratujejo železniške delavnice v Modulpuru, v katerih je zaposlenih tisoč Indijcev.

Neko poročilo iz Amritsara pravi, da je bil predsednik vojnega sveta, Kitclew, aretiran.

BOMBAY, Indija, 6. maja. — V vseh važnejših indijskih industriah je izbruhnil štrajk ker je bil aretiran Mahatma Gandhi.

Vlada je lahko zadovoljna, ker mohamedanci ne simpatizirajo z Indijci in niso hoteli zaštrajkati.

Nazvili temu je pa mohamedanec Abbas Tyaby, bivši sodnik Baroda visokega sodišča, naslednik Gandhija. Gandhi ga je imenoval za to mesto v slučaju, da bi ga Angleži zaprli.

Tyaby bo vodil vbodoče kampanjo za civilno ne-pokorščino. Pomagala mu bo Gandhijeva žena.

Indijski voditelj Gandhi je zaprt v mestu Pooni. Ječo stražijo noč in dan močni oddelki policije.

Vlada si prizadeva z Gandhijem kolikor mogoče dvorljivo ravnati.

TORNADO V TEXASU

Ozemlje med Waco in San Antonio je popolnoma opustošeno. — Stirinajst človeških žrtev.

DALLAS, Texas, 6. maja. Silen tornad, ki je obiskal in opustošil ozemlje med Waco in San Antonio, je zahteval šestnajst človeških žrtev.

Tudi iz drugih okrajev poročajo o velikih mahuhih, vribljih in teci. V mestu Frost, ki ima tisoč prebivalcev, je bil razdeljen ves trgovski del. Padajoče tramvije je usmrtili štiri osebe.

Iz Corsicane je bil očagan rečni vlak.

Iz jake romanjkih poročil se da pogosti, da je bilo opustošenje načrtno v okolici Waco.

Povraždena žrta je bila ogromna. Na Randolph Island polju, pet milij južno od San Antonia, je bil umrten neki delavec.

JOFFRE JE NEVARNO ZBOLEL

Stari francoski maršal se je vrnil resno bolan iz Južne Francije v Pariz. Iz vlaka so ga morali nesti na avtomobil.

PARIZ, Francija, 6. maja. — Francoski maršal Joffre je nevarno zbolel. Začetkom tega tedna se je vrnil z nekega letovišča v Južni Franciji, pa je tako ošlabel, da so ga morali nesti iz vlaka na avtomobil.

Oni ki so ga videli pred odhodom in po povratku, izjavljajo, da se je moč silno postaral in izprenivil.

Star je 78 let ter je že dalj časa bolehen.

Rojen je bil leta 1852 v River-saltes ob Firinejih. Bil je dvakrat v Združenih državah in sicer leta 1917 in leta 1922.

V prvih letih svetovne vojne je bil vrhovni poveljnik francoske armade.

VELIKA ŠKODA VSLED OGNJA

Požar, ki divja po raznih vzhodnih državah, je povzročil na milijone dolarjev škode. — Na tisoče ljudi brez doma.

Po raznih delih vzhodnih držav divijo veliki požari, ker se je vne- lo suho draje in trava.

Ogenj je dosedal uničil na tisoč akrov rodotivne zemlje ter povzročil za več milijonov dolarjev škode. Zgoraj je namreč tudi na tisoče domov.

Gori kar naprej, navzicle prizadovanju ognegascev.

Ker že dolgo ni bilo nobenega dežja, so se neizmerne pokrajine, porašcene s travo in grmečevjem, popolnoma posušile ter so najboljši plen ognja.

V Nashvilu, N. H., je 1500 prebivalcev brez strshe. Ogenj je v ne-delju uničil precejšen del mesta.

Požari še vedno divijo po raznih krajih New Yorka, Pensylvanije in New Jersey. Ogrožena je lastna posameznikov pri tudi podjetja velikih družb so v nevarnosti.

Lehman, ki je poslužil govor na države New York, je danes predlagal, naj se organizira pomembno pozorno brambo pod vodstvom de-

partmentsa za konservacijo gozdov. Na Long Islandu gori na 45 krajih. Gori tudi v bližini Elmira in v bližini Poughkeepsie, N. Y.

40 UBITIH IN STO POŠKODOVANIH V RANGUNU

RANGUN, Burma, 6. maja. — Kakih štirideset ljudi je bilo ubitih in nekako sto poškodovanih pri potresu, ki se je pojavil tukaj.

Več poslopij v evropskem mestnem delu se je porošilo in vsa višoka poslopja so bila močno poškodovana. Prebivalcev se je lotila polica.

Ker se boje ljudje nadaljnjih potresnih sunkov, so pribegali na ceste ter ostali na prostem.

SLOVENSKA VEST.

Mr. FRANK SAKSER, predsednik Sakser State Bank in Slovenske Publishing Company, se poda dne 15. maja s parnikom "Vulcania" na obisk v Sloveniji.

Žeimmo mu srečno potovanje in upamo, da se bo ves osvezen vrnil iz stare domovine.

OTVORITEV EVHARISTIČ. KONGRESA

Ljudska množica je navdušeno pozdravila pa-peževa delegata. — Na kongresu je tudi dosti Amerikancev.

KARTAGO, Afrika, 6. maja. — Po Tunisu in Kartagi vihrijo belomrmne zastave, kajti danes je bil tukaj otvoren evharistični kongres.

Papežev zastopnik je bil sprejet s takimi svečanstvimi kakorih ne pomni zgodovina modernega Tunisa.

Ne samo katolici, pozdravljali so ga tudi moslimi in židje.

Petdeset tisoč oseb je nadzdravljalo procesiji, ki se je pomaknila iz pristanišča proti nadškofovi palati.

Med množico je bilo tudi na, tisoče Amerikanec, udeležencev kongresa. Samo piščnik "France" jih je dovedel nad sedemsto.

Papež bo zastopal na kongresu kardinal Lepicer.

V mestu in okolici je zgrajenih 400 oltarjev, kjer bo maševelo 2500 duhovnikov.

HUDA VROČINA V NEW YORKU

Poletje je prišlo pred določenim časom, kajti toplomeri ji kazal večer 85 stopinj nad ničjo. Ponedeljek je bil najbolj vroč dan sedanega leta, in vsa znamenja kažejo, da bo trajala vročina še par dni. Za danes je napovedal vremenski urad novihne in nalive. Prijetilo se je tudi več slučajev solnčarice, kar pomenita istotno rekord za sedanji letni čas.

BIVŠI SODNIK ZOPET PRED SODNIJO

DALAS, Texas, 5. maja. — John Brady, prejšnji sodnik v Texusu, je šel danes že drugič pred sodnijo kot morilec Miss Lehlje Highsmith, sodniške stenografinje, katero je zabolovel v Austinu v noči 9. novembra preteklega leta.

600 kandidatov je bilo poklicanih, da izberejo izmed njih poroto. Slučaj je bil premeščen semkaj, ker se ni mogla prejšnja porota združiti.

KOTLIČKOM BO ODKLENKALO

Ce bo obveljala razsodba najvišjega sodišča, ne bodo smeli trgovci prodajati kotlov, zamaškov, steklenic in drugih potrebsčin za opojno pijačo.

Najvišje sodišče je v nekem slučaju odločilo, da se ne sme prodajati pripriprav za izdelovanje alkoholnih pijač.

Ce bo razsodba merodajna, bodo podprtveni kazni vsi oni trgovci, ki prodajajo steklenice, zode, zamaške in material za kuhanje zga-

Take starci imajo baje naprodaj v namenu, da podžigajo ljudi k kršenju prohibicijske postave.

Uradniki v Washingtonu so izjavili, da se da razsodbe tako tolmačiti, da bodo prohibicijski agentje lahko navalili na vse prodajalne, ki imajo take stvari naprodaj.

Newyorški prohibicijski administrator Campbell in državni pravnik Charles Tuttle, pa nista izjavili, ce se bo kaj takega zgodilo. Rekel sta, da morata odločiti tevata natačneje prestudirati.

Trgovci, ki prodajajo potrebsčine za doma kuhanje pijač so izjavili, da ne more noben človek kršiti postave, če komu proda prazno steklenico, kotel ali zamašek.

Takih prodajalcev je v New Yorku na tisoče.

"NESREČNA HIŠA" V NEW YORKU

Petnadstropna hiša na Clinton Street je postala zopet znamenita, ko se je že sedmič pripetila pred njo huda nesreča. Včeraj je bil že sedmi otrok, živeč v tej hiši, zdrobjen od avtomobila. Nesreča se pridevile poslopu označbo "nesrečna hiša".

Včerajšnja žrtvo je bil Bernhard Rubin, star šest let, kojega starši imajo restavracijo v pritličju. Bernhard je planil pred avtomobil Abe Escowitz. Otroci, ki so našli smrt pred nesrečno hišo, so bili starci od šestih do dvanajstih let. Vsi ponesrečenci so prihajali iz različnih družin.

MLADINA HOČE STRMOGLAVITI ALFONZA

Glavno mesto Španske je močno zastraženo, ker se boje oblasti nadaljnih nemirov. — Skoro petdeset oseb ranjenih.

LONDON, Anglija, 6. maja. — Danes je praznovan dvajseto obletnico svojega vladanja angleški kralj Jurij V. Po vsej Angliji so se vrstile svečanosti, ki so bile pa razmeroma mirne. Trajale bodo še pet tednov.

V Hyde parku je bilo odanih enoindvajset kanonskih strelov. Na ta pozdrav so odvrale vse topniške postaje po vsem cesarstvu.

V kapeli sv. Jurija je začelo zvoniti in razvibrati vse zvončike. — Skoraj vse zvonec so vihrale zastave.

Zgodaj zjutraj je kralj sprejel služabnike, ki so že dvajset let v njegovu službi ter jim je podebil kolajne.

Kralj Jurij je dosegel iz Windsorja včeraj v Buckingham palacio, kjer bo ostal, dokler ne bodo svečanosti zavrnute.

Prihodnji teden bo otvoren londonski velesojem, pri katerem bo včeraj vodil kralj navzoč.

Monarh je precej ogreln in se na videz počuti zelo zdravega. O njegovih bolezni, ki ga je skoraj stala življenje, ni nočenega sledu.

Kralj Jurij je nasledil svojemu očetu Edwardu VII. ter je sprva užival naslov "mironvoga kralja".

Štiri leta po njegovem nastopu je pa izbruhnila svetovna vojna, in izza onega dne ima Anglija najbolj burne dni v svoji zgodovini.

SVEČANOSTI NA ELBI

PORTO FERRARIO, Elba, Italija, 5. maja. — Spomin na eno najkrajših vlad, na vlogo odstavljenega Napoleona, bo počasen jutri, na 109. obletnico smrti Napoleona na Sv. Heleni. V glavnem cerkvju bo dočital slavnostna maša, nakar bo dočil krut med revče.

Mali korporal, kojega armada je bila skrrena na nekako devetdeset starih stražnikov, od pol milijona, katere je povedel v Rusijo, je pričel s svojim tujašnjim bivanjem dne 4. maja 1814.

DÉNARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

VZROKI GENIALNOSTI

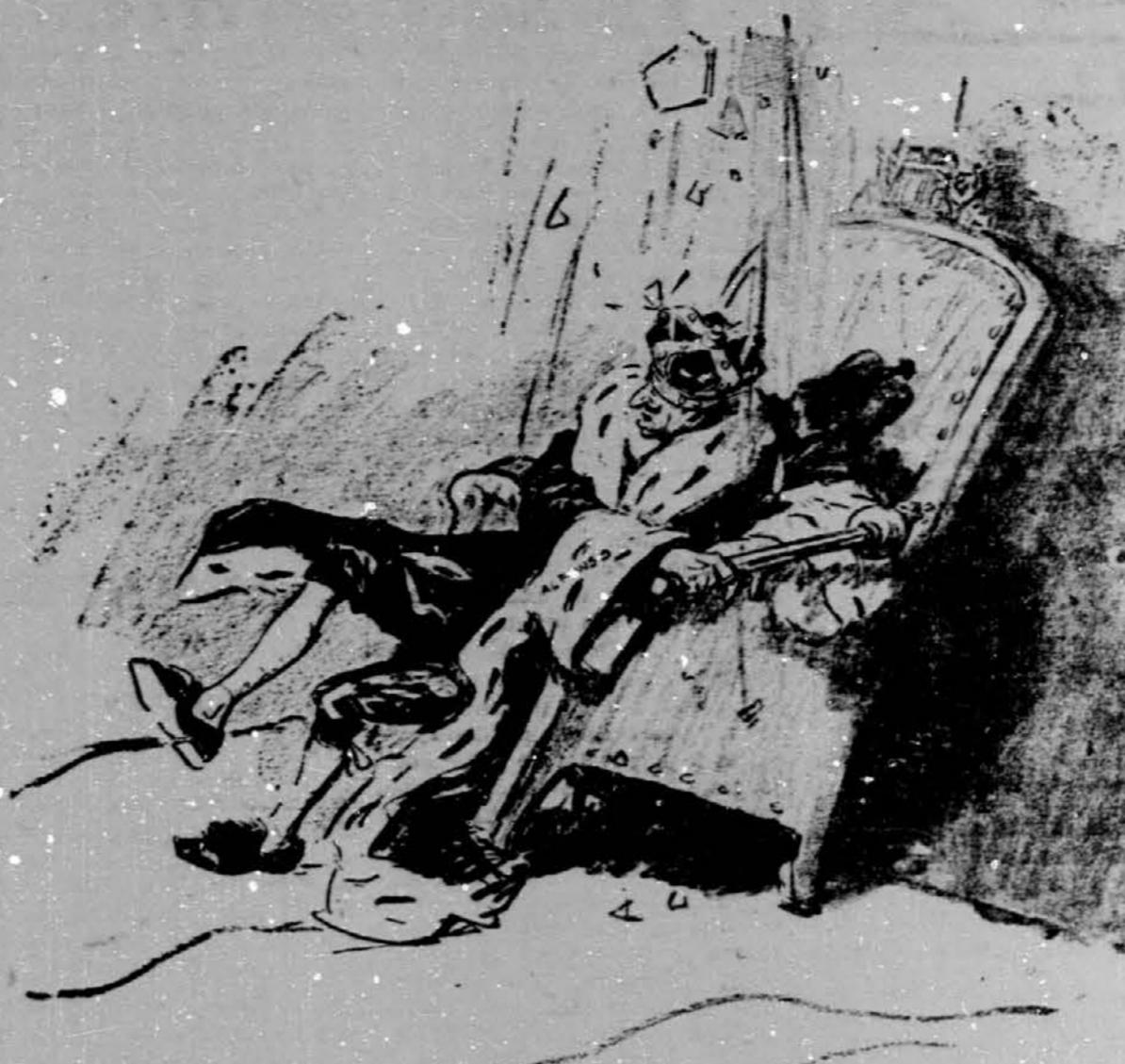
Znani fiziolog prof. E. Kretschmar na univerzi v Marburgu, je izdal pomembno delo "Genialni ljudje". Po dolgem raziskovanju se je prepisal znanstvenik o izredni bližini med genijem in blaznostjo, dasi ne dell naziranja neklik učenjakov o istovetnosti obeh pojmov. Toda za genialnost je v biološkem, oziru vedno značilna posebna občutljivost, ki meji na izrodek, na dedno propadanje, čeprav mu se ni enaka. Ni mogoče umetno ustvariti genija, a vendar ni dvoma, da ne nastane popolnoma slučajno. Genialnost je posebno rodbinska poteza. Kretschmar je proučil roditve 33.000 različnih podrocijih zaslovnih Američanov. Izkazalo se je, da obstole med njimi stekral telesne krvne vezi, kakor med ostalimi povprečnimi državljanji Združenih držav. Isto podatke so prinesle na Nemškem in na Angleskem raziskane prasalne pole. Tako sta bila med seboj v sorodru. Uhland (pesnik) in Schelling (filozof) in Mozart (skladatelj), Goethe in znani slikar Lukas Cranach. Za napredki slike narodne kulture so v veliki meri odločilne maloštivne genialne rodbine, kakor na pr. družina Bachov in Straussov. Sličen pojav je znani že davno gojitev plemičnih dirkališč konj. Kretschmar zatrjuje, da se strmejo dremajoče dedne zmožnosti v novega genija vedno v trenutku, ko nastopi propadanje nadarjenje družine. Večinoma je genij posledica križanja dveh različnih narodov ali ras, dveh razredov ali vsa dveh družin z različno miselnoštejo in preteklostjo. Posamezna rasa nikoli nì zmožna ustvariti genije. Tako je bilo s strogo zaključeno starogrško Spartoi ali tudi z severno-zapadno Nemčijo, ki s nista mešali sosedje. Zato pa dve enaki skromni rasi s križanjem vzajemno obogataju druga drugo in genij se lahko roditi tudi od najbolj skromnih starcev!

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

16. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
 25. maja: Milwaukee, Wis.
 2. junija: Calumet, Mich. (Opera House).
 7. junija: Traumek, Mich.
 15. junija: Ely, Minn.
 22. junija: Duluth, Minn.

Naslov: Banovec R.
 6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

ŠPANSKEMU KRALJU SE MAJE PRESTOL

KRATKA DNEVNA ZGODBA

HENRI BARCUSSE:

SODNIK

Bilo je leta 1827, prvi dan decembra. Priscilla Hawkinsova se je tračala zvečer k možu, kakor je bila sporočila. Potrka je med dridramen kocije, vratajče se v mesto. Slikinja ji je odpela kakor po navadi, ne da bi spregovorila. Oslia je po stopnicah v predstobno, tiko je odpela vrata salona in obstala na pragu.

Sodnik je ponosno dvignil svobodo glave. Po obvestilu jo je prezeka, kakov je dobri gentleman poslušal. Ko je pa zopet vse utihnilo, si je podpiri brado z riano, kakor v sodni dvoran.

Ke je ostal sam, je postal sodnik, razmišljajoč, čemu verjeti in kaj storiti. Vprašal se je, obujal spomine in poslušal, če se v sobi nad salonom še razlegajo koraki.

Kaj je bila Priscilla? Prekrasna visinja, katero je bil prikljal, posvečljena nežnost in krhkos. In kaj se? Nič drugega, samo to. Njene želje, nihče je ni vprašal, kakšne so njenе želje.

Porocila se je po sobi. On njenega odhoda pred sedmimi meseci se ni bilo nč izpremenilo. Stari gentleman je uredil vse tako, da bi se izpremenil povratke nevezne žene in zelo nežno, "doč običajno prigodo, v nekak vačerni obred, da bi v njem ne bilo niti senca, radosci, niti besedilne odpuščanja, da bi ženin povratak samo nadaljevanje premenjenih ur.

Sedaj je v naslanjač, imela je klobuk s sinljimi trakovi iz močne svile in oblike barve orumeneclega listja s številnimi živo zelenimi roblji, močno podoben oni, katero je nasila na dan odhoda. Imela je svoja večno rdeča lica, okrog katerih so z jih vsej bujni kodri.

Naslednjih se je Tudi on se je nasmechnil, da bi jo poznamel. Obsta se silila, da bi se ne pozna, da misila na ono zadevo. Sodnik je bil nervos. Zadej je stavek pa mu bude sede njeni še z jazika. Končno se je okasjal in vprašal.

Hoceta obedovat, draga moja?

Ozložil je klobuk in ga izrcila staru služkinji reko:

— Dobr dan, Betty!

Starika se niti zaznila ni, kakor da nì slišala pozdrava. Držala se je točno gospodovih navodil.

Obdelovala sta. Gentleman je prispeval anekdote z lovo na lisice. Poslušala ga je in se vlijudno smehlja, kakor v gosteh. Tu pa tam s je petrudila in zamrmnila:

Cat On!

Po obedu sta si sedela nasproti. Govorila sta se nekaj časa, potem so pa postale besede redke in zavladala je tišina, katera nista mogla pregnati. In tedaj sta našla končno obes v sebi toliko poguma, da sta spoznala in priznala, da njen življenje nikoli več ne zastonuje priti skupaj, da bi tudi bila skupa in da se pretekel ne da izbrisati. Zatopljena vedno bolj v to misel, nista mogla več slepoti.

Zatisknil je obes, da bi mogel razmisljati, nina je pa otria solko. — Ničesar ne smete občalovati.

Oblekel se je in odšel na delo. Takoj je pozabil na vse druge, zaznali so ga samo običajni prizori. Trg je imel snežno odoje in gosta megla je izzala nad njim. Zavil se je v plas in nadaljeval svojo pot.

Sodnik je gentlemen, ki so delali po snegu dolge korake. Sodnik je zavil v sodno palaco, skozi veliko

DOBICKI IZ ČLOVEŠKE KRVI.

Angleški državni tajnik za finančne Štovišča je v spodnji zbornici v svojem zadnjem govoru omenil, da so angleški dobitkarji med svetovno vojno vtrknili 4000 milijonov funfov sterlingov v svoj žep. Da jim vseleje malo pokvari, je sklenil, da jim naloži na imetje nov neposredni davek.

— Ničesar ne smete občalovati.

Odgovorila mu je s krecvitim ibtevjem, zakrila si je obraz z rokami in solze so ji pritekle po licu.

Ko se nekoliko pomirila, ji je zetovsko svetoval, naj gre počivat.

Vstala je kakor mala dekleca. V hipu, ko je hotela reci "lahka noc" je zaprto zapo in molce je odšla iz salona.

Dokler je medila po sobi in dokler se je slišal ropot njenih koračkov, je dobrski gentleman poslušal. Ko je pa zopet vse utihnilo, si je podpiri brado z riano, kakor v sodni dvoran.

Ke je ostal sam, je postal sodnik, razmišljajoč, čemu verjeti in kaj storiti. Vprašal se je, obujal spomine in poslušal, če se v sobi nad salonom še razlegajo koraki.

Kaj je bila Priscilla? Prekrasna visinja, katero je bil prikljal, posvečljena nežnost in krhkos. In kaj se? Nič drugega, samo to. Njene želje, nihče je ni vprašal, kakšne so njenе želje.

Porocila se je z njim nedolžna, zato svojo nežnost in pomanjkanje energije. Poznal jo je že kot dete. Ko je bila večja, v starosti nebeskih kriлатcev, jo je zasnubil in roditeli so privolili. Ni pokazala svoje volje, nihče je ni vprašal, kakšne so njenе želje.

Izbral si jo je bil kakor rožo. Osem let je cvetela njena lepota ob možu slih in vse je krasila. Potem je postala otočna in pogosteje plakala. Spozetka njene melancolie ni opazil, potem je ni mogel, končno pa ni hotel razumeti, Ni si prizadeval zvedeti ime drugega. In odšla je v začetku počitnice, da bi se načila, da je navzdeč solzam in ko je prišla zima, se je vrnila obupna navzdeč smehlja, s katerimi je hotela prikriti svoj obup.

Sodnik je iskal v vsem tem nekaj, kar bi bilo pregrešno, pa ni mogel najti ničesar. In znova je razumljal, dolgo, dolgo, dokler ni prisel do zaključka, da mora on prisiti Priscillo odpuščanja.

Noč je minula v težkih misilih. Junijana zrja je zlatila okna, ko je prisel sodnik sključen k njeni spalnici. Zri je na vrata, ki so delila njegovo od njene spalnice, ne da bi se jih dotaknil. Vidi jo speco? Ni hotel, ni morda da bi se bal izkušnjava, težave zato, ker ga je bilo groza misli, da bi jo prebudil.

Oblekel se je in odšel na delo. Takoj je pozabil na vse druge, zaznali so ga samo običajni prizori. Trg je imel snežno odoje in gosta megla je izzala nad njim. Zavil se je v plas in nadaljeval svojo pot.

Sodnik je gentlemen, ki so delali po snegu dolge korake. Sodnik je zavil v sodno palaco, skozi veliko

predstobno je prišel v lepo dvorano, kjer je sedel za mizo, počno aktiv. Takoj se je letil dela in si izbil iz glave vse domače skrbi. Bil je zet sam sodnik, zatopljen v svoje delo, energičen, vesten, strogi in pravičen.

Prva je bila na vrsti neka Phoebe Faukesova, obtožena preuščitvijo.

Lahkomisna žena in počten, toda zapuščen mož. Znova je prečital vse akte in se informiral o podrobnostih. Žena je grešila protostoljno, torej ni nobenega opravičila. Njeno uradno prepričanje se je utrdilo in sklenil je, da mora biti nezvesta žena zelo strogo kaznovana.

Veliki pesnik Byron je umrl na prepevali po malih kavarnah. Vse to je bilo zelo malo slično klasični Grčiji. Bron se ni potušil dobro v tem "splošnem neretu in blatu". A "ni prišel samo radi začave in pustolovščin, temveč je hotel pomagati vstajenju poniznega naroda". Pomrtil je moral slabu plančane Albance, ki so grozili, da oddajo Turkom. Narocił je v Londonu 120 funtov sterlingov za izvirno pesniško opero. Viharne dogodek zadnjih Bryonovih let obsegajo predkratki objavljeni II. del njegovega lepega življenjepisa, ki ga je spisal znani francoski romanist André Maurois ("Byron", Paris, Grasset, 1930).

Po ločitvi svojega nesrečnega zakona je moral Byron leta 1819 zapustiti Angleško in se je nasebil v Italijo. Kot bogat clovek bi lahko pričel z 32 leti "novo, bolj srečno družinsko življenje", a veden je misil, da "ima Evropa nedovonom premalo svobode". Misil se je našel v Venezueli, ker se je navdušil za predsednika Bolivarja, njenega narodnega junaka, "ameriškega Napoleona". Leta 1820 je postal Byron vpliven pokrovitelj karbonarijev in je nakupil dosti streh in orožja, da bi Italiji pomagal otresti se vatikanskega in avstrijskega jarma. Vstaja se je izjavila, a kmalu nato se je na Byrone obrnil londonski "Filohelenški odbor". Pisnik je takoj sklenil, da bo "Grkom pomagal v njihovem boju proti Turkom". Izdelal je podrobni vojni načrt po vseh pravilih generalnih stavov. Kamal je postal "do sedaj samo pesnik vajenj" pesnik glavnih vojnega poveljstva vstanske vojske, od vseh vetrov "skupaj z občnimi držali, ki se je pripravila ves dan med seboj". Zahteval je zase čim nevarnejšo nalogo za bližnji nasok na Lepanto. A usoda mu ni prinesla bojne slave. Ne dan, ki so ga dočolili za napad, so se uprli albanski najemniki. Zahteval so naj preklici Byra svojo odredbo o "mrtvih dusah"; več vojakov je bilo namreč počagnilo, a ostali so se zglašili namesto njih pri blagajniku in v digniti plačev; seveda je oddelil Byron, naš se jim odtegne razlika iz bodoče place. Razen tega se hoteli Albanci, da bi dobitajo 150 izmed njih castniških plačev si izjavili, da bodo sledili samo albanskim generalom. Razburjeni Byron je razpustil najemnike in težko obdelal na živilih, popadel ga je božjasti sličen kršč. Njegov volni načrti se niso uresničili. Teden pozneje je pisnik okreval, a med tem se bili Albanci podali prestreže inostranske častnike: Sveda polkovnika Sasza in druge. Grško prebivalstvo je Brona milo proslilo, naj odslovil najemnike. Platili jim je moral 3000 funtov odhodnine.

Šele 9. aprila so prisile dobre vesti iz Londona: razpisano posojilo je vrglo pol milijona funtov, kar je omogočilo nabor nove pehotne in topničarstva. Vzradosčen Byron je odjahal na sprechod, a ujel ga je nalin, ki mu je nakopal hudo mrzlico. Slabi združniki so bolniku venomer puščali kriji in spodkovavali še bolj njegovo zdravje. Mrzlica ga je mutila neprestano in v bledenju je kričal: "Ne bojte se! Naprej!", kakor da bi napadel turske utrade. 18. aprila so obhajali Grki praznik Vstajenja in opustili so običajno streljanje in petje, da ne bi motili bolnika. Namesto navadnega velikonočnega pozdrava "Hristos Anesti!" so vpraševali drugi drugega: "Ali je lord Byron bolje?" V svojem zadnjem svetlem trenutku je Byron dejal zdravniku: "Zaman me poskušate rešiti. Slutim, da bom umrl. Dal sem Gršči svoje imetje in jih bom dal še življenje. Prav je tako". Ob šestih zvečer je rekел: "Zda sem zaspal". Ni se več zavedel in izhlil je na večer 19. aprila po težkem, mučenem umiranju. Ob somraku je izbruhnila huda nevihta. Vso not je bliskalo in dež je razbijal okna. Vojaki in morarji so se ves dan prepričali in

o pesnikovem koncu, so govorili drug drugemu: "Se nikoli ni bilo sličnega gruma. Gotovo je Byron umril".

Pisnik je umiral, ne da bi mogel vrniti v uspeš revolucije. A pet let pozneje je postal Grčija svobodna, Turški kraljestvo in Heilandski je končal Navarin", kakor slovi. Prešernova kritika v zvonu pri Sv. Joštu. Ta uspeh je bil tudi sad Byronovega delovanja in smrti. Bašča je pospešila zanimanje za vstavo med angleško javnostjo in omogočila protiurški zvezo med Rusijo in Anglijo in Francijo, ki je odločila nadaljnji razvoj dogodkov.

POZIV!
Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava lista.

NAZNANILO in ZAHVALA

S tužnim srečem naznanjam vsem našim prijateljem in znancem zlastno vest, da nam je nezprosna smrt ugrabila dne 20. aprila, na Velikonočno nedeljo zjutraj ob 10 uri, našega ljubljenega soproga oziroma očeta in brata

John Holešek

v starosti 50 let. Po nesreči je padel z vrha stopnic v klet na cementata tla in sicer z glavo naprej. To se je zgodilo v soboto, dne 19. aprila ob 11 uri zvečer. Ker pa je bil mož precejšnje teže in vsled hudega udarca na glavo, mu je lobanja počela na več straneh. Razen tega je bil tudi notranjo ves poškodovan. Ni se zavedel, vec. Previden je bil s svetim poslednim Oljem, odpeljan bolnišnico, kjer je v Gospodu zaspal.

Pokojnik je bil v Združenih državah 20 let. Rojen je bil v fari Sv. Marijet pri Rimskih Toplicah na Spodnjem Stajerskem. Bil je blag, delaven in skrben gospodar, vzoren soprog in očeta.

Sreca se nam krčijo od žalosti, če pomislimo, da se je moral ljubljeni tako hitro in nemudoma lociti od nas. Ni pomoci, bila je božja volja.

Pogreb se je vršil v sredo, 23. aprila iz hiše pokojnega v Slovensko cerkev sv. Cirila in Metoda v New Yorku, od tam pa po sveti maši zadušnici na pokopališče Sv. Trojice v Brooklyn.

Spremljen je bil ob obilo prijateljev in znancev k včernemu počitku. Vsem tistim, kateri ste nam na kakovosteni način pomagali in lajšali bolezne v teh žalostnih urah, se mi tem mestu v skromnih besedah najtopleje zahvaljujemo.

Prisrno se zahvaljujemo c. g. Rev. Kelebinu za njihov trud in za pogrebne obrede, kakor tudi gospodu Hudeču za nadaljevanje. Nadalje se zahvaljujemo družinjam, prijateljem in znancem za krasne vence, katere ste poslali in položili na krsto v hiši žalosti in tistim, kateri ste darovali za svete maše za pokojnega. Ce je pri kateri bil, da se mu na kakoršenčki način n

SIROTA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

27

(Nadaljevanje.)

Mrs. Jeremy je bila izprva razčajljena, ko ni hotela Jerica živeti z njima in dokler je tako odločno prigovarjal, da se je morala ukloniti.

— Pojdi, Jerica, — pridi stanovat k nizu. Ne reci nobene besede, ki bi povzročila odkonjenje.

— Dr. Jeremy, — je rekla, — ob neki priliki, — upam, da boste cenili mojo trdno voljo glede ene stvari. Vi veste, kakšno razmerje je obstalo med menom ter Mr. Grahamom. On mi je namignil, da ne bom nikdar zmožna podpirati same sebe in da bom vedno odvisna od drugih. Sedaj pa sem v potovanju, da lahko skrbim za samo sebe in da so bile vse njezine domneve brez temelja.

— Torej, Mr. Graham je misil, da bo postala beračica brez njezine milostne naklonjenosti?

— Ne, on ni misil tega, — je odvrnila Jerica. — pač pa me je še vedno smatral za otroka.

— Razumem, razumem! — je rekla zdravnik. — On je gotovo misil, da bi se zelo rada vrnila k nemu!

— Da, to je najbrž misil.

— Sedaj lahko gres k njemu, — je rekla dr. Jeremy.

Jerica je bila takoj pripravljena napraviti kratek obisk, kajti polnoma je okrevala v nežni skrb zdravnika ter njegove žene.

Mr. in Mrs. W., ki sta čutila veliko snmpatijo do Jerice, sta ji prigovarjali, naj pride v njujino hišo ter ostane tamkaj do povratka Emilije ter Ljubenega očeta. Jerica pa je rekla, da bo v bodoče lahko stanovala pri njima, ko bo dobila neodvisno delo.

Mr. in Mrs. Arnold, ki sta bila stalna v svojih pozornostih napram Mrs. Sullivan in Jerici, sta bila edini osebi, razven zdravnika, ki sta omeli priti v bolniško sobo Mrs. Sullivan. Oba sta čutila, da imata prav obveznosti napram siroti ter jo prosila, naj postane članica njune družine.

Arnoldova družina je bila velika, njegova hiša in plača pa majhna. Jerica bi vsled tega lahko nastopala kot izvrstna pomočnica.

Mr. Arnold je imela ovdovelo sestro, ki je sprejemala v hišo par mladih dekle.

Jerica ni osebno poznala te ženske, vendar pa slišala o nji, kot dobro gospodinji. Vsled tega se je nastanila pri neki Mrs. Warren, ki je imela prazno sobo. Mrs. Warren je bila priateljica Mrs. Arnolodove.

Jerica je bila vsled tega sprejeta v tej hiši na skrajno prijazen način.

V hiši je tudi stanovala neka Fanny Bruce, ki je ostala v Bostonu, dočim sta njena mati in brat vedno potovali.

Fanny je bila solarica, stara dyanajst ali trinajst let. Bila je bližnjica sosedja Jerice, katero je pogosto videla v družbi Grahamovih. Jerica je zelo občudovala.

Ni bivala se dolgo pri Warrenovih, ko je zapazila, da zavzema Fanny prav posebno stališče v družini. Bila je le par let mlajša kot njene priateljice.

Tekom višnjega meseca marca je preživelu Fanny skoro vsaki večer v družbi Jerice.

Pričel je april, a še vedno nikake novice od Emilije. Jerica ji je pisala redno, a dobila ni niti najmanjšega odgovora.

Iza smrti Mrs. Sullivanove ni bilo nikake zveze med njo in potnik. Nekega večera je sedela pri oknu ter mislila na prijatelje, ki so se izgubili deloma vsed smrti deloma pa vsele odstotnosti, ko je bila poklicana, kaj običaje Mrs. Arnold in njeni hčerk Ani.

Po par posdravij je rekla Miss Arnold:

— Gotovo ste slišeli novico, Jerica?

— Ne, — je odvrnila Jerica. — Nicesar posebnega nisem slišala.

— Kaj? — je vzliknila Miss Arnold, — vi niste slišali o poroki Mr. Graham?

Jerica se je takoj vzravnala.

— Ali mislite res, da se je Mr. Graham poročil? Kdaj in z kom?

— Z vedo Holbrook, sorodnico Mr. Clintonova. Ona je ostala v Havanu s skupino prijateljev, severa. In Graham se je sestal z njimi tam.

— Kako? — je vprašala Mrs. Arnold, — da niste slišala ničesar o tem?

V vseh listih stoji:

— Poročena v New Orleansu: — J. H. Graham in Mrs. Holbrook.

— Nobenega lista nisem videla že dva dni, — je odvrnila Jerica.

— In srečo Miss Graham ji preprečuje pisati, — je rekla Ana.

Mr. Graham bi posiljal drugate par poročnih daril.

Jerica ničesar odgovorila, in Mrs. Arnold je rekla:

— Mislim, da zahteva njegova nevesta vso pozornost!

— Ali mislite kaj je neki Mr. Holbrook? — je vprašala Jerica.

— Ne ravno to, — je odvrnila Mrs. Arnoldova. — Videla sem jo parkrat pri Clintonovih. Ona je lepa in postavna ženska, zelo vdana družbi.

— Nisem je videla pogoste. — je rekla Ana. — Ona je surova in klepetava ženska, ki bo napravila življenje Emilije naravnost nezmočno.

Jerica je izglelala v redregi, in Mrs. Arnolci se je očitajo ozračje.

— Ana, — ji je rekla, — ali nisliš, da govoris dostojno?

— Belle Clinton je moja avtoriteta. Jaz mislim le po tem, kar sem čitala govoriti o njej v sovi. Tam so jo vedno nazivali teto "Belle".

— Ali je Bella predstavila svojo tetu tako neugodno?

— To se ni zgodilo namenoma. Ona jo vedno hvali ter ne mara reč, nicesar proti njej.

— Mi je ne bomo obsojali, dokler je ne spoznamo osebno, — je rekla Mrs. Arnold.

— Mogoče se bo izkazala ravno obratno od tega, kot jo hočeš predstaviti.

— Ali mi lahko poveste kaj o Emiliji? — je rekla Jerica, — in če se bo kmalu vrnila z Mr. Grahamom.

— Nicesar, — je rekla Ana. — Kdaj ste slišali zadnjic o njej?

Jerica je omenila datum pisma Mrs. Ellis ter: rekla, da je Mrs. Ellis najbrž pisala istočasno. Opisala je tudi vedno, katero je videla ob tej prilikai.

— To je brez dvoma ona, — je rekla Mrs. Arnold.

Drugade pa ni bilo nicesar, kar bi bilo mogoče omeniti o poroki.

Jerica ni mogla misliti k o tem predmetu.

Pogovor pa je bil nezadostno prekinjen, vsled vstopa doktorja Jeremyja in njegove žene. V roki pa je imel pismo, ki je nosilo pisavo Mr. Graham.

Ana Arnold je vzliknila:

— Sedaj bom, fuli vse glede slavnih poroke!

LJUBICA KRALJEV IN KNÉZOV

V budimpeštanski bolnici je umrla bivša slavna evropska lepotica Katarina Gaal, katero so obletavali vladarji in princi, ko je bila še mlada in lepa. Stara je bila 75 let, pisala se je prav za prav Weis. Imela je palaco, pravljeno lepe in dragocene dragulje, jahlo na Sredozemskem morju, posebne vlake za potovanje po Evropi itd. Vse to seveda v mladosti, ko je njeni izredna lepotica očarala in omamila mnoge mogočne tega sveta. Slavna lepotica, ljubica kraljev in knezov, je bila prvotno žena platične gatakarja.

Z v prvem letu svojega zakona se je seznanila z grofom Erdödyjem, ki jo je odpeljal v Pariz. Tam se je seznanila z ruskim velikim knezom, carjevim sorodnikom, in z njegovim pomočje je prišla v krog vloškega ruskega plemstva. Lmalu je postala intimna prijateljica velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, ki jo je povabil na lov v Rusijo. Baje je podlegel njenim čarom tudi bavarski kralj Ludvik. Dostop v krog madžarskih magnatov je zagotovil poznejši angleški kralj Edward VII., katerega je vodila med bivanjem v Budimpešti po mestu in mu razkazovala razne zanimosti. Katarina Gaal odnosno Weis, je bila že takrat zelo bogata. Imela je krasno palaco v Parizu, drugo na Dunaju in Schwarzenbergovem trgu, vilo v Monte Carlu in jahlo. Potovala je vedno v posebnem vlaku in vozila s seboj vse svoje toalete.

Slavna lepotica je imela eno strast, katero ni mogla premagati, in sicer kartu. Igrala je tako strastno, da se ni mogel kosati z njo noben moški. Sicer ji pani bilo težko igrati, kajti v Monte Carlu je držala bank z velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem. V mladosti je imela pri kartah srce, pozneje jo je pa sreča zapustila in karte so postal začetek njenega konca. Ko je bivala zadnjic v Parizu, se je seznanila z nekim francoskim grofom, ki jo je hotel vzeti za ženo in odvaditi pustolovskega kvarteropistira. Gaalova je pa njenovo namero odločno odklonila. Neodvisnost je bila ljubša od aristokratovske roke. To je bil začetek njenega žalostnega konca.

V Monte Carlu je izgubila vse svoje premoženje in prisiljena je bila pologama pridati vse svoje premično in nepremično imetje. Ob začetku vojne je bila skoraj že obsežna. Priletala dama je bila kot tuja državljanka internirana in sama s posredovanjem francoskega grofa, ki se je zavezal plačevati jih mesečno rento v znesku 1000 frankov, se je posrečilo priti na Ogrsko. V letih 1914 do 1918 je bila odrezana od svojih prijateljev. Živila je v nekem madžarskem hotelu in celo v času najhujšega pomanjkanja je niso mogli pripraviti do tega, da bi njenega cenejše privatno stanovanje. Postala je učiteljica jezikov in tako se je za silo preživila.

V Monte Carlu je izgubila vse svoje premoženje in prisiljena je bila pologama pridati vse svoje premično in nepremično imetje. Ob začetku vojne je bila skoraj že obsežna. Priletala dama je bila kot tuja državljanka internirana in sama s posredovanjem francoskega grofa, ki se je zavezal plačevati jih mesečno rento v znesku 1000 frankov, se je posrečilo priti na Ogrsko. V letih 1914 do 1918 je bila odrezana od svojih prijateljev. Živila je v nekem madžarskem hotelu in celo v času najhujšega pomanjkanja je niso mogli pripraviti do tega, da bi njenega cenejše privatno stanovanje. Postala je učiteljica jezikov in tako se je za silo preživila.

KOLIKO JE NA SVETU

ZLATA

Ce bi zbrali vse zlato, kar ga je na svetu, bi nastal velik hrib. Zlato je namreč na svetu okrog 35 milijonov kg. Za kovanje denarja se pa rabi komaj polovica vsega zlata. V resnicu pa o obtoku zlatega denarja sploh ne moremo govoriti, ker ga že 15 let nikjer ni dobiti. Kam so izginili zlatniki?

Pred vojno je bilo v Nemčiji za 30 milijard zlatnikov, koncem lastnega leta pa samo za dve dve milijardi. Zaveznische države so izgubile v vojni dobro trejino svojega zlata. Zlato je pa Amerika pojavila kolčino svojega zlata, kar velja tudi za pretežno vecino neutralnih držav. Rusija je prišla med revolucijo skoraj ob vso svojo rezervo zlata. Ostalo je samo nekaj sto milijonov. Zanimivo je, da so bili pri prevažanju ruskega zlavnega zlata med revolucijo tudi nekateri Slovenci kot straža. Lahko torej govorimo o preseljevanju zlata. Zdaj je zlata delžela v prvi vrsti Amerika, kjer se tudi pridobiva mnogo zlata. Še v preteklem poletju so pridobili v Braziliji polovico vsega zlata na svetu. Zdaj je na zlatu najbogatejša dežela Južna Afrika, kjer leže v zemlji ogromne možnine te dragocene kovine.

VODNIKOVE KNJIGE za leto 1930

SO RAZPRODANE

Kdor jih hoče zdaj naročiti za leto 1931, naj nam pošlje \$1 in dobil bo knjige po pošti, ko bodo izšle. Knjigarna "Glas Naroda"

OREON

Oregon City, J. Kublar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakš.

Bessemer, Louis Hribar.

Braddock, J. A. Germ.

Broughton, Anton Ipavec.

Claridge, A. Yerina

Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-

vank.

Crafton, Fr. Machek.

Export, G. Previč, Louis Jupan-

čić, A. Skerl.

Farrell, Jerry Okorn.

Forest City, Math. Kamin.

Greensburg, Frank Novak.

Homer City in okolico, Frank Fe-

renchack.

Irwin, Mike Paushek.

Johnstown, John Polanc, Martin

Koroshetz.

Kravyn, Ant. Taučič.

Luzerne, Frank Balloch.

Manor, Fr. Demšar.

Meadow Lands, J. Koprišek.

Midway, John Zust.

Moon Run, Fr. Podmiliek.

Pittsburgh, Z. Jakšek, Vinc. Arb-

in U. Jakobich, J. Pogačar.

Presto, F. B. Demšar.

Reading, J. Pedič.

Steelton, A. Hren.

Unity Sta. in okolico, J. Skerl.